

GöteborgsPosten

Språket i Ulf Lindströms två tidigare deckare (*En god man* och *Jobs bok*) har delat kritikerkåren. Vissa har varit översvallande inför hans "jonglerande med metaforer", hans "branta bildspråks osövda, stirriga skärpa" och hans "sprudlande språkcirkus", andra har haft stora problem. I exempelvis Expressen utbrast Jesper Högström i samband med att han recenserade *Jobs bok* att Lindströms "flåsiga, speedade överspända tonfall" inte nöjer sig med att stå i vägen för läsningen, utan "hoppas, skriker och fäktar med armarna".

UNDER LÄSNINGEN AV den tredje romanen *Rädda barn*, om den från döden återuppväckta Boråsadvokaten Andreas Falck, tänker jag att sanningen ligger någonstans däremellan. Språket är utan tvivel av ett helt annat slag än det som brukar möta läsaren av deckare, och även om det långtifrån är invändningsfritt så är det ett berättande som – trots sitt mörka innehåll – är på oavbrutet gott humör. Det sätter stor tilltro till läsarens förmåga, historien berättas länge som i en malström av händelseförlopp och intrigen vränger och flödar. Referenserna är ömsom höga, ömsom låga, fungerar ofta i sitt sammanhang men ryckta ur den där forsande helheten kan de låta ganska banala.

DET ÄR SOM i de tidigare böckerna en påträngande manlighet, ömsom macho, ömsom betydligt mer komplex, som berättar och för historien framåt (även om det varvas med "skitsnygga" polisen Marie Millers ögon på händelseförloppet). Och om Lindströms första roman handlade om relationen mellan män och kvinnor, den andra om relationen mellan män så handlar den här tredje, som också ska vara trilogins avslutande del, om vuxenvärldens (i synnerhet den manliga delen av den samma) relation till barnen. Titeln *Rädda barn* är dubbeltydigt. Det handlar om att rädda barn som far illa, men också om konsekvenserna av barn som är rädda.

Det är en komplicerad historia, utan några förenklade bilder förövare och offer. Förutom i beskrivningen av några rektorers flata och handfallna värdegrundsimpregnerade byråkrathantering av grovt våld. Där sitter Lindströms vrede som en smäck. Och ska också så göra.

Ingrid Bosseldal

Kulturdelen.com

Ulf Lindström skrev in sig hos mig, jag ska inte säga i mitt hjärta, det låter känslösamt och blir missvisande, men kanske i den där platsen i skallen där vi härbärgerar känslan för rätt och fel, redan med första boken, *En god man*, som handlar om en försvarsadvokat i Borås som får problem. Han fortsatte bråka med tankemodellerna i *Jobs bok*, där samme advokat bytt sida och fått jobb på åklagarkammaren, samt privat blivit en ganska ensam man. Advokaten heter Andreas Falck. Hans personliga utveckling genom böckerna formar ingen spikrak karriär, snarare är han på ständig och olycksalig kollisionskurs, och hans kryssande mellan moraliska och juridiska fallgropar ställer uppfordrande frågor till läsaren.

Ulf Lindström har ett smidigt, följsamt språk, han skriver med humor och han skapar autentiska karaktärer som utgör levande byggstenar i verket. Det är därför njutbart att läsa honom. Dessutom gränsar hans romaner till en thrillergenre som gör det förrädiskt svårt att lägga dem ifrån sig, man fångas av spänningen och så sväljer man betet och sitter där med frågeställningarna efteråt. Det är mycket skickligt. För naturligtvis har han ett ärende. Han gestaltar aktuella problem i samhället av idag, ofta med nätt och jämnt behärskat ursinne, men han låter det slutligen vara upp till läsaren att ta till sig eller blunda. Det handlar mycket om män, om pojkar och fäder, men även om kontaktlöshet och oförmåga, om relationer som havererar, om tillit och svek, om sorg. Hämnd, och manlighet, är ett genomgående tema.

I den nya romanen, *Rädda barn*, presenterar sig Andreas Falck som återuppstånden från de döda, efter att i förra boken ha ramlat från en balkong. Han landade på sin egen bil, vilket räddade hans liv, men han bröt en del ben i kroppen, slog sönder sitt ansikte intill oigenkännlighet och i fallet kraschade även de flesta illusioner han haft, om sig själv och andra människor. In i den tredje boken haltar alltså en man med ett ansikte som "en stillbild från en zombiefilm med taskiga specialeffekter" och dessutom ett möjligt åtal för dråp hängande som ett damoklessvärd över sig. Han är sjukskriven, knaprar Tiparol mot den ständiga värken och håller på att bli galen av påtvingad sysslolöshet, som är en drivbänk för depressiva tankar. Det ser hans före detta kollega på åklagarkammaren, Ebba Gansland, och för att hjälpa honom ur dödläget övertalar hon honom att, givetvis från sidan, oavlönad – han är ju sjukskriven – hjälpa till med ett mål som handlar om grov misshandel där såväl förövare som offer är minderåriga, men där det finns en lite äldre gosse som tros ha initierat misshandeln och i så fall en juridisk ingång. Andreas börjar rota i fallet, det ena leder till det andra och snart är han upp över öronen insyltad i en härva där barn, 13 – 14- 15-åringar, lär sig utöva vuxenvärldens våld medan vuxenvärlden står handfallen eller helt enkelt tittar åt ett annat håll, tills katastrofen är ett faktum. Han kan inte ge upp. Den gamle Andreas Falck hade kanske gjort det, men nu har hans författare slipat av honom med så pass tuffa erfarenheter att Andreas, till skillnad från många andra litterära karaktärer, både mognat och blivit en mer ödmjuk figur än han var i första boken. Dessutom har han en dotter i den åldern.

"It takes a woman to give birth to a child, it takes a village to raise him" Citatet fäster i Andreas Falcks huvud. Det gnager honom när han ser omkring sig en by som vänder sig bort från barnen, som inte ser, som inte vill se, det gör honom rasande, och driver honom mot en ödesdiger smärtpunkt.

Marie Miller ("den skitsnygga polisen") ger sig inte heller.

– Barn söker sig spontant till uppfostran. säger hon. De behöver kontakten och begränsningen. Vi är programmerade så. Det är alltid någon som uppfostrar våra barn. Frågan är bara vem. *Rädda barn* är dramaturgiskt mycket skickligt uppbyggd och konsekvent genomförd. Läsaren ser katastrofen nalkas men vet inte från vilket håll den kommer. Jag medger gärna att boken stundtals gav mig ångestfylld hjärtklappning.

”Rädda barn bygger tyvärr inte på en sann händelse. Den bygger på ett stort antal liknande sanna händelser” skriver Ulf Lindström i ett efterord. “Många barn far förfärligt illa i svenska skolor och många förtvivalade barn i världen tar till vapen och våld. Ännu har detta bara hänt undantagsvis i verklighetens Sverige, men jag kan inte låta bli att tänka tanken att det kommer att ske allt oftare även här; jag vet hur kränkning och rädsla föder desperation. Om man vill göra något åt utvecklingen är det svårt att agera ensam; likgiltigheten är tung och svår att flytta och vi lever i en demokrati, så vi har de likgiltiga politiker vi förtjänar. Lyckligtvis finns det en hel del goda krafter, Rädda Barnen, Friends, BRIS för att nämna några. Andreas Falcks tanke att ingen kan göra allt men alla kan göra något delas också av Teskedsorden*, och jag rekommenderar dem varmt.”

Mot slutet av boken tyckte jag mig ana en antydning till cliffhanger, så jag gissar att Ulf Lindström kommer att landa en ny bok med brännande frågeställningar så småningom. Jag hoppas det. Under tiden vi väntar på den tycker jag ni som inte läst de här tre första ska gå på bibblan och införskaffa dem. Det är ett lästips från mig!

Måna N. Berger

BTJ

Detta är en direkt fortsättning av författarens uppmärksammade böcker En god man (2011) och Jobs bok (2013). Liksom dessa utspelas handlingen i Borås, med den före detta advokaten och åklagaren Andreas Falck i huvudrollen. Upptakten till skeendet är en brutal misshandel av en 14-årig pojke, där ingen ställs till svars och där vuxenvärlden (skolan, rättsväsendet) sviker sitt ansvar, med ohyggliga händelser som den yttersta konsekvensen. Detta är en roman om utsatthet, fattigdom, segregation och misär och hur rättvisa skipas på ett sätt som inte kanske lagstiftaren riktigt har tänkt sig. Till yttermera visso är detta en kriminalroman där spänningen drivits till sin spets, skriven med en språkbehandling som liknar ingen annan i svensk kriminallitteratur idag, innehållsrik, oväntad, rolig, med hisnande associationer.

Detta är helt klart en lysande spänningsroman.

- Gustaf Rothelius."

Kvällsposten

ÅRETS SVENSKA DECKARSTILIST

Ulf Lindström avslutar sin verklighetstrilogi om Borås, "Rädda barn" (W&W), på samma stilistiska nivå - alltså den högsta - som tidigare delar. (Enda konkurrent: Ida Linde.)

Särskild specialitet: sexskildringar. Ja, faktiskt."

Expressen

Ulf Lindström har gjort sig ett namn som författare till trovärdiga och patosfyllda deckare.

Sven Olov Karlsson läser en maklig men drabbande historia om våldsamma barn.

Det brukar ta emot, och oftast håller mitt motstånd i sig hela vägen. Men den här gången lossnar läsningen, för jag lyckas ställa om skärpan till svensk deckare o tredje spänningsroman, "Rädda barn", ligger över genomsnittet. Egentligen inte i fråga om prosa och gestaltning, mer när det gäller trovärdighet, patos och psykologi.

Lindströms mål är inte de kommersiella. Han vill visa att det är synd om människorna, att det kan gå åt helvete även i Borås, där hans återkommande antihjälte, advokaten Andreas Falck, lockas att ta sig an ett svårt fall. Kroppsligt och yrkesmässigt vingklippt haltar Falck in i utredningen av en växande våldshärva mellan skoltrötta högstadiepojkar. Med sig har han polisen Marie Miller, en hjältinna beredd att gå mycket långt när hon inser vad som står på spel.

Hämndens hjul rullar makligt mot katastrofen. Offer och förövare finner vuxna läromästare – en krigsavtrubbad tjetjensk pappa samt en kemikunnig vitmaktgängledare. Den första figuren sunkar i småstadens slum, men den andre är en orm, lika redo att visa tänderna som terrorist som att kamma till sig för en karriär inom Sverigedemokraterna.

Vi har alla aktat oss för sådana som han i skolan, vi har alla hört hans rasprat på vanliga jobb, i vanliga hem. Varje dag visar nyheterna vad sådana ledare som han kan få sina lärningar att framkalla: flammande eld, fruktansvärd död, djupaste sorg. Men inga lyckliga slut.

Och trots att berättelsen är nästan lika späckad med webb och telefoni som dagens verklighet blir den tidlös. För på 1970-talet skulle en roman som "Rädda barn" ha skrivits av PC Jersild och varit lika rå och prövande i sin utforskning av hur ynkliga lömska män misshandlar och manipulerar små pojkar för att sprida ondska och död som ett monstervirus. Och på 1930-talet skulle en sådan här bok ha skrivits av Ivar Lo-Johansson och fokuserat på hur gammal och ny fattigdom går arm i arm och håller hatet uppe i varv.

Det nya Sverige är inte så olikt det gamla som vi önskar.

Sven Olov Karlsson

BT, SmP mfl (Gotamedia)

Den komprimerade ilskan i Lindströms ord är tätare än någonsin, uddarna riktas inåt, utåt, överallt. Obehaget smittar.

Terrorism: att göra någon livrädd. Att visa en man hans rädsla. Att ingen smärta är värre än skrällen för smärta.

En av teserna Ulf Lindström, via sin huvudperson Andreas Falck driver, är att alla barn, kanske särskilt rädda barn, spontant söker sig till uppfostran, letar en vuxen förebild. Men vad händer när lärdomarna, som ovan, kommer från fel person, handlar om hämnd och skruvad rättvisa?

Då går det åt helvete. Ett slagsmål på en skolgård i Borås slutar månader senare med katastrof, våldet trappas upp – sätter staden på kartan för något annat än fotboll och textil – och alla är skyldiga. En annan återkommande rad i Falcks huvud: It takes a woman to give birth to a child, it takes a village to raise him. Eller hen.

Falck, advokat i En god man, åklagare i Jobs bok, är nu sjukskriven och deprimerad. Och arg. Den komprimerade ilskan i Lindströms ord är tätare än någonsin, uddarna riktas inåt, utåt, överallt. Obehaget smittar. Ändå har Falck inte gett upp hoppet. Kanske går det att rädda ett barn? Han bestämmer sig för att försöka. Samma vill polisinspektör Marie Miller.

Kanske har det tagit mig två böcker att vänja mig vid Lindströms speciella språk. Kanske flyter det faktiskt lättare. Kanske är det för att den andra berättarrösten – Miller – erbjuder omväxling till det tidigare ensidigt manliga perspektivet. Kanske för att ungdomarnas röster, skilda personligheter och familjeförhållanden erbjuder andra andningshål, visar komplexitet mellan offer och förövare samt att få saker är enkla. Kanske känner jag igen mig mer i problemformuleringarna: skolan, vuxenvärldens ansvar. Oavsett är min tidigare skepsis mot författaren borta: Rädda barn gillar jag utan tvekan.

Lindström arbetar även som lärare, och tydliggör den frustration många i kåren delar. Inte mot eleverna (kidsen är sällan problemet) utan mot valhäntheten, ansvarslösheten, flatheten, bristen på kompetens. De tandlösa åtgärdsplanerna, de oändliga dokumentationskraven. Och vad socialen och polisen inte gör när något hänt.

För: "Dom kan inte sätta dit mig om jag inte erkänner" och "Jag har inte gjort nåt". Är man under femton är man inte kriminell. Innebär det att fjortonåringar inte vet vad de gör, inte kan se konsekvenser? Som vanligt är Lindström mer engagerad i varför än vad och hur. Det igenkännbara Borås berättelsen utspelar sig i kunde på många sätt ha varit vilken mellanstor stad som helst.

Det är det som gör romanen så skrämmande – våld på skolgårdar, svikna barn, barn som tar till vapen, det händer. Och kan hända även i en vanlig svensk stad.

Bella Stenberg

Dast

En tvetydig titel på en bok, som ofta säger en sak men menar något annat.

Två huvudpersoner: Andreas Falck berättar sin historia i jag-form. Han är jurist och har överlevt fallet från en balkong med krossat ansikte som följd. Han landade på en bil, medan en annan man som föll från samma balkong hamnade på asfalt och dog.

Marie Miller är polis, färgad, vacker och med ideal.

Boken utspelas i Borås, företrädesvis bland ungdomar. Utvalda pojkar lockas att utföra brott för bli medlemmar i en grupp som har en karismatisk ledare. Till en början handlar det om småbrott som blir allt grövre. Ingen ser mönstret, även om Marie och Andreas anar vad som pågår.

Berättelsen påminner om en antik tragedi, handlingen rullar obevekligt på mot ett blodigt slut. Spänningen stegras successivt för att mot slutet öka våldsamt.

Lindström kritiserar samhället, framför allt skolan och dess befattningshavare. När idrottsläraren blir sjuk, anställer man den billigaste vikarien, vars pedagogik påminner om ordergivning. Om en nybliven lärare sägs: "Hon hade hyfsade betyg från universitetet, så hennes ämneskunskaper var bristfälliga och hennes pedagogiska insikt hängde på trekvart."

Det viktigaste för rektorerna är handlingsplaner och åtgärdsprogram, som de kan visa upp om någon överordnad vill veta hur elevvården fungerar. I sammanhanget använder Lindström "åtgärdsprogrammerad", ett ord som täcker mycket av skolans elevvård.

Skolan har övervakningskameror i stället för elevvård, konstaterar Marie.

Även andra delar av samhällsapparaten drabbas av Lindströms försåtliga ironier.

Beskrivningarna av de brott som ungdomarna fås att begå är obehagliga, jag vill skjuta ifrån mig, tänker: "det är bara en bok, det händer inte i verkligheten". När jag tänker vidare inser jag att Lindströms bok varnar: Så här kan det gå om ingen börjar sätta emot!

En bra bok! Spännande och rolig med goda personbeskrivningar. Jag önskar att skolfolk, lärare och politiker (Fridolin!) läser den och låter den påverka deras arbete för en bättre skola!

BENGT HEURLIN